

Pere Puigdomènech

El 2016 cent tretze guardonats amb el Premi Nobel de diferents disciplines científiques van signar una carta denunciant l'oposició sistemàtica d'organitzacions no governamentals (ONG), sobretot Greenpeace, a l'experimentació d'una varietat modificada genèticament d'arròs que produeix provitamina A, l'arròs daurat. La darrera frase és especialment sorprenent: «Quanta gent pobre ha de morir abans de considerar això un crim contra la humanitat?».

L'any 2000 es va publicar a la revista *Science* un article en el qual es demostrava que era possible introduir una nova ruta metabòlica en el gra de l'arròs, de manera que sintetitzés un precursor de la vitamina A, fent servir gens procedents d'altres plantes i de bacteris. En poblacions on l'arròs és el component essencial de la dieta, es presenten deficiències en vitamina A i en ferro que, sobretot en nens, produeixen problemes en el creixement i ceguesa. El projecte estava dirigit per un professor de l'Escola Politècnica de Zuric, Ingo Potrykus, que havia fet el treball davant l'escepticisme de molts col·legues que pensaven que seria una tasca impossible. Malgrat el seu èxit es va trobar ben aviat amb dos problemes principals.

Un dels problemes va ser que el treball interferia amb un nombre important de patents dels gens i les tècniques emprades. El grup de Zuric

va arribar a un acord amb l'empresa de llavors Syngenta, que el va ajudar a negociar amb els propietaris de les patents la llibertat d'utilitzar els materials implicats per als petits agricultors. Un altre problema va ser l'oposició que es van trobar amb algunes organitzacions no governamentals (ONG), com Greenpeace. El treball de l'arròs daurat ha continuat amb varietats que tenen més contingut amb provitamina A i la seva introducció en varietats que són útils en els països interessats. El problema és que fins ara no ha estat possible fer experiments de camp d'una dimensió suficient per poder fer proves que demostrin la utilitat real de l'arròs en la població. Les pressions mediàtiques han fet que els responsables polítics no ho hagin aprovat o els camps han estat arrencats de manera sistemàtica per l'acció d'activistes, sense que apareguin raons que es puguin contrastar amb les dels que han desenvolupat

aquestes varietats. És comprensible que els promotors de la idea tinguin opinions fortes contra les ONG.

Des de la seva fundació alguns hem admirat la tasca d'ONG com Greenpeace, per exemple, contra les proves nuclears. El que ha estat sorprenent és l'elecció que han fet en algunes campanyes, per exemple contra tots els conreus modificats genèticament sense excepció. Per a un investigador públic fer un debat sobre aquest tema amb membres d'algunes d'aquestes ONG ha resultat tan impossible com fer-ho amb activistes fanatitzats que estan contra l'evolució biològica o altres qüestions semblants. Fan servir arguments amb pretensions científiques que saben d'antuvi que són falsedats i no admeten cap discussió. Podem acabar sortint d'aquestes experiències amb la sensació que alguna d'aquestes organitzacions ha perdut el nord. Que la seva oposició vagi dirigida contra una recerca pública amb objectius humanitaris com l'arròs daurat i no deixar ni que es demostrï si realment pot solucionar una deficiència alimentària és la base de la indignació de més de cent guardonats amb el Premi Nobel, que volen defensar la llibertat de recerca i d'experimentació. Si aquestes accions es poden qualificar de crim contra la humanitat, ja és una altra qüestió. •